

[Therkel Christensen]

Fru Inger Stilling Pedersen drager sommerhusudlejningen ind i billedet og sammenligner utilfredshed over et lejet sommerhus med utilfredshed over en købt rejse. Det er efter min mening noget helt andet. Der er vi inde på spørgsmål om ankenævn osv., noget, som ikke vedkommer denne lovgivning. Men jeg vil gerne medgive, at en af grundene til, at man ikke har kunnet medtage rejser i Danmark, er, at man måtte begrænse det til alene at omfatte rene selskabsrejser. Det er sådan set sagen i en nøddeskal.

Jeg skal endelig gøre den bemærkning i anledning af det konservative bidrag i betænkningen og til hr. Kallesøe, at en omkostning pr. rejse på 1 kr. mod nu 5 kr. nok ikke spiller den helt store rolle, når der er tale om rejser fra 500 kr. og opad.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1

vedtoges med 104 stemmer mod 45.

§ 2, således ændret, §§ 3-5, ændringsforslag nr. 2 og 3, § 6, således ændret, ændringsforslag nr. 4, § 7, således ændret, §§ 8-12, ændringsforslag nr. 5, § 13, således ændret, §§ 14-16, ændringsforslag nr. 6 og 7 og § 17, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8

vedtoges med 103 stemmer mod 34; 11 stemte hverken for eller imod.

§ 18, således ændret, og § 19

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod det-

te forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Punkt 6 var som tidligere meddelt udgået.

Den næste sag på dagsordenen var herefter:

7) Første behandling af:

Forslag til lov om forbud mod visse offentligt ejede eller koncessionerede virksomheders medlemskab af private arbejdsgiverorganisationer [af Ole Henriksen (SF) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 190. Fremsat 7/3 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Erling Jensen):

I arbejdsministerens fravær skal jeg rede-gøre for hans synspunkter om det foreliggende lovforslag. Forslaget har, som det fremgår af bemærkningerne, til formål at hindre, at nogle offentlige eller halvoftentlige virksomheder, hvis funktioner er livsvigtige for samfundet, f. eks. kraftværker, varmegværker, koncessionerede trafikselskaber, bliver ramt af strejker eller lock-out, alene fordi de er medlemmer af arbejdsmarkedets arbejdsgiverforeninger.

Lovforslaget har været fremsat i denne form to gange tidligere. Resultatet blev, at der med forslagsstillernes tilslutning i slutningen af 1975 blev nedsat et udvalg med repræsentanter for de berørte grupper af virksomheder og arbejdsmarkedets parter til at se på de meget komplicerede problemer af både juridisk og praktisk art, der er forbundet med en eventuel realisering af et forbud som det foreslåede.

Jeg er bekendt med, at udvalget efter et par møder fandt det nødvendigt at etablere 2 underudvalg til nærmere kulegravning af henholdsvis de organisationsmæssige og de juridiske aspekter. For det første udvalgs vedkommende drejer det sig bl. a. om de vanskelige spørgsmål om, hvilke virksomheder der ville falde ind under forslagens virksomhedsafgrænsning. Det andet udvalg vurderer forslaget i relation til grundlovens bestemmelse om foreningsfrihed og tilsvarende bestemmelser om organisationsfrihed i de internationale konventioner, Danmark har ratificeret.

[Socialministeren]

På denne baggrund finder jeg ikke, der er grund til at foregribe begivenhedernes gang. Det rigtige må være at afvente resultatet af det iværksatte udvalgsarbejde. Der er ikke noget i den aktuelle situation, der gør en forcering af denne sag påkrævet.

Bakholt (S):

Det er tredje gang, socialistisk folkeparti har fremsat dette lovforslag. Ved behandlingen i arbejdsmarkedsudvalget i 1973 blev der afgivet en beretning, hvor man ønskede en række problemer belyst. Det er senere sket i et udvalg nedsat efter forslaget genfremsættelse i 1975.

Da udvalget ikke er færdigt med sit arbejde, kan vi ikke gå ind for det foreliggende lovforslag. Vi ønsker, at udvalget skal gøre sit arbejde færdigt, så de problemer, der er rejst i forbindelse med lovforslaget, kan blive tilstrækkeligt belyst.

Lawaetz (FP):

Almindelig parlamentarisk høflighed kræver jo, at man kommenterer selv de mærkeligste lovforslag. Nu er det egentlig gjort nemt, fordi socialminister Erling Jensen på arbejdsministerens vegne har oplyst, at det omtalte udvalg skal arbejde videre i fred og ro. Men jeg vil tilføje, at jeg har meget svært ved at få øje på noget fornuftigt i dette lovforslag, ja, jeg vil endda sige, at der skal en forholdsvis god fantasi til for at fremsætte det for tredje gang.

For det første er der bogstavelig talt ingen offentlige selskaber tilknyttet Dansk Arbejdsgiverforening som organisation, så det, man kan diskutere, er væsentligst nogle koncessionerede trafikselskaber, og så må jeg spørge, om man mener, de skulle være frit svævende i luften uden ret til nogen støtte eller aftaler. For SF har vel ikke tænkt sig at forbyde de ansatte at organisere sig; så kunne man måske begynde at snakke om det, hvis det var lige oppe over.

I øvrigt finder jeg tidspunktet for genfremsættelse af et sådant lovforslag nærmest lidt parodisk, for hvem var det, der truede livsvigtige funktioner i samfundet, og hvem bragte forskellige funktioner til standsning? Var det arbejdsgiverne? Nej, det var alle de forskellige pressionsgrupper, der stod herude på Slotspladsen: skolelærere osv. osv. En

lov som den foreslåede vil jo ikke forhindre en gentagelse af, at børnepædagogerne forsømmer 20.000 børns pasning, at buschaufførerne nedlægger arbejdet, at postarbejderne standser omdelingen i København osv. Derfor har jeg meget svært ved at se, hvad der overhovedet skulle komme ud af at gennemføre dette forslag, og kan ikke se, det har noget med private arbejdsgiverorganisationer at gøre.

Man skal faktisk være blind på det ene øje for at finde på noget sådant – i hvert fald skal man ikke kunne se med det højre – og man skal skele temmelig kraftigt med det venstre for at få en så fantastisk idé som den, der ligger her foran, og jeg vil gætte på, at lovforslaget maksimalt får 19 stemmer.

Johan Philipsen (V):

Dette lovforslag har været fremsat to gange før, og jeg havde lejlighed til i 1973 at sige, hvad vi fra venstre mener om dette forslag. Vi må stadig afvise forslaget, for det, der er sket i mellemtiden, har unægtelig ikke givet nogen motivering for at fremkomme med det. På baggrund af det, der er sket sidste år, er det med nogen undren, jeg i bemærkningerne læser:

»Årsagen hertil er disse virksomheders medlemskab af Dansk Arbejdsgiverforening. Medlemskabet indebærer en risiko for samfundet for standsning af livsnødvendige forsyninger og af dele af den kollektive trafik, som således kan blive inddraget i konflikter ...«

Ak ja, der var engang, det var således. I øvrigt gør jeg forslagsstillerne opmærksomme på, at de bør slå tilbage til dengang, Kjærboel var minister; han startede behandlingen af dette spørgsmål. Venstre afviser.

Palle Simonsen (KF):

Forslaget kan måske i sine intentioner virke besnærende, men vi er af den opfattelse, at de problemer, man søger at løse gennem forslaget, i hvert fald ikke kan løses på den måde, forslaget er udarbejdet. Vi er heller ikke så sikre på, at man i virkeligheden skal gå ind på dette meget vanskelige og omtålige område. Det ser enkelt ud, men det er uhyre kompliceret, og derfor vil vi nøjes med på nuværende tidspunkt at henholde os til, hvad ministeren har sagt. Vi afventer et udvalgsar-

[Palle Simonsen]

bejde, og hvis der kommer noget rimelig konstruktivt derfra, som man kan tage stilling til, kan vi tage diskussionen op på ny. Men på nuværende tidspunkt må vi afvise forslaget.

Melchior (CD):

CD er naturligvis – kan man vel sige – også indforstået med begrundelsen af den afvisning, som ministeren har givet. Jeg kan også erklære mig enig med hr. Palle Simonsen i, at det problem, som kunne ligge der, nemlig at virksomheders funktion, når den er af livsvigtig betydning for samfundet, ikke skulle kunne hæmmes af medlemskab af en organisation, det er et ægte problem, men det er jo meget mere omfattende, end der her peges på. Det er mig noget uforståeligt, at partier og politikere, der, om jeg så må sige, er så organisationsglade, som forslagsstillerne f. eks. er, og taler meget om solidaritet og sammenhold – hvad jeg har betydelig respekt for – ønsker at lade nogle parter – og altså en formodet modpart – være uden denne samme mulighed for at finde sammen i solidaritet og støtte gennem medlemskab af en organisation.

Organisationsglæden hos medlemmer af SFs folketingsgruppe og formodentlig også af partiet fremgår bl. a. af et forslag, der skal behandles på torsdag. Jeg sigter til beslutningsforslag nr. B 99 og vil tro, at formanden vil godkende, at det hører med under en principiel førstebehandling af lovforslag nr. L 190, som vi har på dagsordenen i dag. Jeg citerer derfor fra beslutningsforslag nr. B 99, punkt 5, således som SF har fremsat det. Det lyder således:

»De virksomheder, der modtager egnsudviklingsstøtte, skal være forpligtet til at indgå en overenskomst med den (de) fagforening(er), hvorunder de ansatte i de pågældende virksomheder sorterer.«

Det er en sikkert ikke urimelig bestemmelse, men den viser altså, hvordan de samme mennesker i anden forbindelse for at sikre visse arbejdsmæssige forhold henviser til nødvendigheden af, ikke blot at man er organiseret, men at man også skal have pligt til at forhandle med disse organisationer og indgå overenskomst med dem for at gøre sig fortjent til støtte fra det offentlige. Et af mange

eksempler på filosofien om organiseringsværdi og betydning.

Som sagt vil CD til enhver tid stille sig positivt interesseret til ordninger, der kan sikre, at livsvigtige funktioner kan holdes i gang under arbejdskonflikter. Men dér er det ikke afgørende, om disse er helt eller delvis offentligt ejede, koncessionerede el. lign. Afgørende er graden af livsvigtighed, og det må være en fælles beslutning for samfundet at lave en, om man så må sige, positivliste over, hvad der er livsvigtigt, og som altså ikke skal kunne omfattes af sådanne arbejdskampe.

Jeg kan derfor tilslutte mig de ordførere, der har hævdet, at en gennemførelse af dette forslag ikke til bunds eller i væsentlig grad vil løse det foreliggende problem. Derfor må vi afvise at deltage i gennemførelsen af dette forslag.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg vil gerne fortsætte, hvor den sidste ordfører slap. Han taler om at være medlemmer af organisationer – nu kan SF jo svare for sig selv – men vi går også ind for, at folk skal være organiserede og alt det dér – og det gør CD også, forstår jeg – men dette her drejer sig om noget andet. Det, jeg interesserer mig mest for i denne forbindelse, er kraftværkerne, som faktisk er offentligt ejede, idet kommunerne stort set er ejere af disse foretagender. Det, hr. Melchior taler for her, er, at kommunerne skal være medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening – nu har de jo i forvejen Kommunernes Landsforening, der næsten kan gøre det samme – men konsekvensen af det er jo – og det tror jeg såmænd også at en række partier her og deres ordførere gerne så – at staten skulle være medlem af Dansk Arbejdsgiverforening. Det ville måske også være en befrielse, for så fik vi klart manifesteret, hvad sagen egentlig drejer sig om. Nu fik vi jo forleden dag indgrebet, der viser, hvor nært forbundet flertallet i dette ting er med Dansk Arbejdsgiverforening, og så kunne man måske lige så godt tage konsekvensen og melde sig ind, for så blev det da i hvert fald klart for befolkningen, hvad det drejer sig om. Men for at undgå en lang række af de trakasserier, som vi ved der har været ude omkring f. eks. på kraftværkerne, hvor forholdsvis enkle problemer kunne have været løst igennem en for-

[Freddy Madsen]

handling, har Dansk Arbejdsgiverforening grebet ind og forhindret, at noget sådant kunne ske, og da alle erfaringer viser, at det har været til stor skade, er vi tilhængere af SFs forslag.

Bolvig (RV):

At organisationerne kan være farlige for samfundet, er iøjnefaldende rigtigt, og på den baggrund er det sådan set vigtigt, at vi drøfter SFs forslag. Der kan efter min mening siges meget både for og imod forslaget; det er ikke tilstrækkeligt afbalanceret, omtaler f. eks. kun den ene af de to store parter på arbejdsmarkedet. Men det radikale venstre vil dog afvente det udvalgsarbejde, som ministeren omtalte. Vi kan håbe, at denne debat vil være med til at fremskynde dette udvalgsarbejde.

Honoré (KrF):

Der foregår ifølge ministerens indlæg et udvalgsarbejde om de spørgsmål, som dette forslag rejser, og jeg må ud fra ministerens svar udlede, at der er tale om ret komplicerede spørgsmål, som trænger til en virkelig kulgravning. Derfor er det nok for tidligt at afæske folketinget en fornyet stillingtagen til disse spørgsmål så relativt få år efter, at man har behandlet et tilsvarende forslag.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at det er vigtigt, at virksomheder, hvis funktion er af livsvigtig betydning for samfundet, kan fortsætte deres virksomhed og ikke bliver lammet af arbejdskonflikter.

Tidligere tænkte forslagsstillerne fremfor alt på kraftværker; ved fremsættelsen af dette forslag, kan jeg af bemærkningerne forstå, er det denne gang især trafikalskaberne, der fokuseres på. Men spørgsmålet er, om dette forslag anviser de rette midler til at sikre, at disse livsvigtige virksomheder ikke bliver ramt af arbejdskonflikter.

For det første sker der vel efter forslaget en vis indskrænkning af organisationsfriheden for den ene part på arbejdsmarkedet, som er betænkelig. For det andet må man vel også spørge forslagsstillerne, om det ikke er tænkeligt, at sådanne koncessionerede virksomheder eller offentligt ejede virksomheder kan blive ramt af arbejdskonflikter, selv om de ikke er medlem af Dansk Arbejdsgiverforening. Er det ikke meget tænkeligt, at der

også under sådanne former kan opstå konflikter, som for den ene parts vedkommende – lønmodtagerne – kan føre til aktioner, der vil få så meget stærkere pressionskarakter, som deres virkning er større? Hvis vi tager et analogt tilfælde fra de seneste uger, mener jeg at have forstået, at SF støttede tjenestemændenes faglige aktioner. Men hvis SF kan støtte faglige aktioner, betyder det faktisk, at det meget vel er tænkeligt, at medarbejderne på disse vigtige virksomheder med SFs støtte vil kunne lamme væsentlige dele af samfundets virke.

Som sagt rejser dette forslag en lang række spørgsmål, og jeg mener ligesom ministeren, at det nok vil være rigtigst at afvente en afslutning af det arbejde, der foregår i de dertil nedsatte udvalg.

Mølgaard (DR):

Det er jo allerede konstateret, at der er tale om et, om jeg så må sige, velafprøvet forslag: det har været fremsat af SF masser af gange, er blevet vejet og fundet for let.

Nu har et og andet skabt nyt mod hos Antoniusserne eller forslagsstillerne; det er vel den forgangne overenskomstsituation, der har skabt det: man påpeger, at koncessionerede virksomheder som elværkers medlemsskab af Dansk Arbejdsgiverforening indebærer en samfundsfare, fordi de trues af lukning som et led i en faglig konflikt mellem de store organisationer. Livsvigtige forsyninger og dele af den kollektive trafik trues, siger man.

Vel, der er blevet raslet med sablen, også i den sidste overenskomstforhandlingsrunde, og der blev da også varslet strejker på disse områder. Nu kom de jo ikke til udfoldelse, men jeg vil dog gerne spørge forslagsstillerne til dette forslag: har man virkelig i SF en sådan grad af mistillid til ansvarligheden i fagbevægelsen, at man ikke tror, at de livs- og helbreds vigtige områder alligevel var blevet undtaget, hvis først konflikten havde været en realitet? Det er dog aldrig sket i Danmarkshistorien, at der ikke er givet undtagelser på sådanne områder, og jeg synes rigtig nok, det er fantastisk, at SF er buset ud med en sådan mistillidserklæring til fagbevægelsen, som dette forslag reelt må betragtes som.

Dernæst et par ord til SFs rettergangsprincipper. Når man nu endelig nærer en sådan

[Mølgaard]

mistillid til LO og deres tilsluttede forbund, er det dog egentlig en fantastisk konsekvens at drage at lave indgreb over for den anden part, Dansk Arbejdsgiverforening, og dens medlemskreds. Jeg må sige til ordføreren for SF, forslagsstillerne, hr. Ole Henriksen, at det klart er at rette smed for bager, og det er da urimeligt for smeden. Det er jo ikke ham, der kan anklages for ikke at have rent mel i posen. Jeg vil tro, at smedeforbundet må være modstander af en sådan politik, men jeg havde egentlig også tiltroet SFs retssans en bedre politik.

Havde SFs motiver til forslaget så bare været noget anderledes, havde man nok kunnet ofre det lidt mere velvilje, end forslaget kan opnå nu fra retsforbundets side. Havde det således været en påpegning af det urimelige i, at elforbrugere, trafikanter m. fl. blev tvangsindlagt til at bøsse ikke blot til den arbejdsgiverorganisationsmæssige faglige aktivitet, men også til andre aktiviteter, kunne man da overveje forslaget. Den arbejdsgivermæssige faglige aktivitet burde vel i almindelighed kunne antages, om jeg så må sige, at bære lønnen i sig selv, så forbrugerne faktisk ikke kommer til at betale. At det nok kun gælder med nogen modifikation, skal jeg om lidt vende tilbage til.

Men nu først det kontingent, som Dansk Arbejdsgiverforening videreføremøbler som partipolitiske tilskud til helt sikkert konservative partier. Havde det så været i forargelse over dette, for at undgå sådan et misbrug af sagesløse, politisk bedrevidendes midler, at forslaget fremsattes, havde det nok været værd at overveje støtte. Men nej, det argument er ikke med. Og det er da i orden med organisationsflertalsmisbrug af organisationsmidler til partipolitiske formål i hvert fald på fagbevægelsessiden for SFs vedkommende. Her synes man dog alligevel at handle med en smule konsekvens, nemlig ud fra det princip, at man skal handle ens til begge sider af organisationslivet. Vel, havde SF haft en anden holdning her, havde man jo nok også valgt en anden lovforslagsmodel indebærende, at sådanne tilskud eller sådanne misbrug af betroede midler blev forbudt. Men nej, det er altså ikke SFs ønske.

Var det så en forargelse over, at medlemskabet af Arbejdsgiverforeningen alligevel ikke bærer lønnen i sig selv, fordi man i visse monopolvirksomheder kører på dyrere

overenskomster end i privatindustrien på trods af medlemskabet af Dansk Arbejdsgiverforening, var der vel egentlig også grund til at antyde, at der var ideelle motiver bag forslaget. Og her er der jo tale om, at man netop fra både LOs og Dansk Arbejdsgiverforenings side har accepteret disse dyre overenskomster ud fra en filosofi om, at disse virksomheder jo bare kan skrive ekstraregningen ud til forbrugerne og det offentlige, de skal sagtens skaffe sig dækning, de er ikke udsat for konkurrence af nogen art. Det er renlivet monopolisme og forbrugerudbytning eller bedrag over for det offentlige, men det er vist alligevel heller ikke sådanne motiver, der driver SFs værk, når de kommer med et forslag af denne art.

Vi må da fra retsforbundets side alt i alt vende os imod forslaget, ikke mindst på grundlag af forslagsstillerens argumentation. Retsforbundet ønsker alternativ frihed, bestemt også omfattende organisationsfrihed og frihed for en lovgivning af den art, SF her har foreslået.

Ole Henriksen (SF):

Flere ordførere har været inde på spørgsmålet om det uheldige i, at man blander sig i organisationsfrihed, og dertil kan jeg sige generelt, at vi ønsker egentlig ikke at blande os i den organisationsfrihed, som er sikret i grundloven, men det, der er afgørende her, er, at vi ønsker heller ikke, at det offentlige, dvs. stat og kommune, begynder at tage parti for den ene eller den anden part på arbejdsmarkedet. Det er jo også fremgået af SFs holdning f. eks. under overenskomstindgrebet, at først og fremmest staten skal holde sig væk fra at tage parti i storkonflikter og i organisationernes mellemværende. Men som det jo meget rigtigt blev påpeget af hr. Mølgaard, går dette jo ud på, at vi rent faktisk gennem vores elregning og gennem vores busbilletter, og hvad der måtte være af offentlige virksomheder, er med til at understøtte Dansk Arbejdsgiverforening i og med, at man betaler kontingent til Dansk Arbejdsgiverforening, og dermed er man også i hvert fald økonomisk part i sagen. Jeg er enig i, at det er et argument, som måske ikke står i bemærkningerne, men det er dog et argument, som vi helt og fuldt kan tilslutte os

[Ole Henriksen]

som værende gyldigt også i denne forbindelse.

Endelig skal jeg så sige, at vi, når vi snakker så meget om livsvigtige områder, bestandig hører et ramaskrig, navnlig fra borgerlig side, når der bliver varslet konflikter, og sandheden er jo også, at når man er medlem af Dansk Arbejdsgiverforening, er man med i den store pulje, som en storkonflikt kan omfatte. Det, der interesserer os, er at få piller hele det område, som man siger er livsvigtigt, ud af puljen, således at man selv bliver i stand til at løse sine problemer på arbejdsmarkedet i forhold til de offentlige virksomheder uden om Dansk Arbejdsgiverforenings hovedbestyrelse, som jo ene og alene sidder og beslutter, om der skal varsles konflikter for disse områder.

Det modsatte er selvfølgelig også gældende, at kommer en sådan lov til at fungere her, kan LO heller ikke i denne forbindelse varsle konflikter over for dem, der ejer de offentlige selskaber, det kan derimod de underorganisationer, som har folk på arbejdspladserne, og det vil jo i meget større udstrækning lade sig løse ved overenskomstforhandlinger, hvis det kommer til at forholde sig sådan.

Den fg. arbejdsminister var jo inde på spørgsmålet om det udvalg, som blev nedsat i 1973, og sagde i øvrigt, at sagen ikke var aktuel i øjeblikket. Når vi nu fremsætter forslaget igen her 5-6 år efter, er det måske også for at høre lidt om, hvordan det egentlig går i dette udvalg, der har siddet i så lang tid. Der er nedsat underudvalg, og det ville da være rart, om man kunne få en lille orientering om det. Er arbejdet gået helt i stå, eller sker der noget? Hvis vi med denne fremsættelse kunne få sat lidt skub i udvalget, ville det være godt, for jeg tror faktisk ikke, der er det helt store skub i det. Vi vil gerne have undersøgt disse sager til bunds, hvad der ligger af juridiske og faglige problemer, så vi vil være glade for at få betænkningen fra dette udvalg så hurtigt som muligt.

Jeg har ikke mange bemærkninger at gøre til de enkelte ordførere, men jeg vil dog godt lige nævne, at den fg. arbejdsminister sagde, at situationen ikke er aktuel. Nej, nu har vi selvfølgelig fået dette indgreb, og overenskomstsituationen er løst, men med den hastighed, som udvalget arbejder med, skal vi jo nok igennem 3-4 overenskomstsituationer

endnu, og så kan den blive aktuel. Jeg synes derfor, vi skulle se at få løst dette problem og få de aspekter ind, som en række ordførere har nævnt, specielt en række af de ordførere, som har været positive over for at ville se på dette udvalgsarbejde.

Så nævnte hr. Mølgaard det spørgsmål, om der ikke kunne varsles konflikter, såfremt man fik denne lovgivning ført igennem. Selvfølgelig kan der varsles konflikter, når der er et overenskomstforhold; det er klart, at vi kommer ikke uden om de almindelige vilkår, som eksisterer i et overenskomstforhold, men vi mener, det er ulige nemmere at få disse overenskomstforhold bragt i orden, uden at Dansk Arbejdsgiverforening eller LO kan varsle i en storkonfliktsituation.

Også hr. Honoré var inde på, om man kan undgå konflikter. Det kan man altså ikke, og det vil aldrig kunne lade sig gøre. Men jeg vil da gerne sige til hr. Honoré, at vi har ikke som parti noget at gøre med at støtte tjenestemændenes konflikter, med spørgsmålet, om de er overenskomststridige, eller om de er imod tjenestemandsløven. Det har vi ikke noget med at gøre. Det har vi ikke beskæftiget os med. Vi har udtalt, og vi har forståelse for, at tjenestemændene reagerede, men det hænger jo sammen med den almindelige indkomspolitik, der føres her i landet, og det skal tjenestemandsgiverorganisationerne så selv klare sig ud af. Vi har altså haft sympati for, at man reagerede og har haft forståelse for det. Men vi har altså ikke noget at gøre med som parti at tage stilling til tjenestemændenes reaktioner.

Kunne jeg få et svar fra den fg. arbejdsminister vedrørende dette udvalgsarbejde, vil jeg være meget interesseret i det.

Melchior (CD):

Dagsordenen er jo kort i dag, så jeg vil tillade mig en enkelt replik.

Hr. Freddy Madsen sagde, at hvis elværkerne er medlem af Arbejdsgiverforeningen, svarer det nærmest til, at kommunen er medlem af Arbejdsgiverforeningen. Jeg synes, at denne sammenstilling er lovlig vidtdreven, men forkert er det da ikke, at kommunerne også er arbejdsgivere. De er ikke arbejdsgivere i en front vendt mod dem, der er ansat i kommunen, men de er arbejdsgivere på alle deres borgeres vegne og skal foretage dispo-

[Melchior]

sitioner og anlægge betragtninger for kommunen som helhed og har i den forbindelse også gavn af at være medlem af en arbejdsgiverorganisation, idet det ikke, som hr. Ole Henriksen lidt misforståeligt sagde, er Dansk Arbejdsgiverforening, som ene og alene beslutter, om der skal varsles lockout. Det må ikke misforstås derhen og har sikkert heller ikke været hr. Ole Henriksens mening, at de ikke bestiller andet i Dansk Arbejdsgiverforening. Dansk Arbejdsgiverforening er jo ikke en organisation, der først og fremmest skal konflikte, og Dansk Arbejdsgiverforening foretager sig masser af ting, som har stor relevans for en arbejdsgiver, for en kommune, for et elværk. Det er ikke kommunen, men elværkets ledelse, der driver elværket, og denne ledelse kan hos Dansk Arbejdsgiverforening få masser af relevante oplysninger, som er et led i det arbejde, den har pligt til at udføre.

Jeg vil gerne have mindet om, at det ikke pludselig skal ses som en kampsituation, dette, at kommunen har arbejdsgiverinteresser og arbejdsgiverforhold at varetage. Det er noget fuldt tilstedeligt og relevant, når det udføres, som det formodentlig og forhåbentlig gøres, på samtlige borgeres vegne, og derfor er det lige så naturligt, at elværkets ledelse hos sin organisation kan få de oplysninger, som elværkets medarbejdere kan få i de organisationer, som de er tilsluttet. Der er absolut ikke, behøver ikke og bør ikke være nogen kampsituation i dette, men det er ganske relevante organisationsformer, som tjener helheden til gavn.

Socialministeren (Erling Jensen):

Jeg skal kun besvare et par spørgsmål.

Hr. Honoré spurgte, om jeg kunne bekræfte, at de spørgsmål, udvalget behandlede i hvert sit underudvalg, ikke var ret komplicerede spørgsmål. Jeg tror, vi skal sige, at det er overordentlig komplicerede spørgsmål.

Og så skal jeg oplyse hr. Ole Henriksen om, at dette udvalg ikke blev nedsat i 1973, som hr. Ole Henriksen sagde, men i slutningen af 1975.

Så forstår jeg på hr. Ole Henriksen, at det eneste virkelige grundlag for at fremsætte dette lovforslag er, at hr. Ole Henriksen gerne vil vide noget om, hvordan det går med udvalgsarbejdet. Det kunne være sket på en

lidt lettere måde, men jeg skal på den givne foranledning videregive hr. Ole Henriksens spørgsmål til arbejdsministeren og bede ham efter en kontakt med udvalgets formand orientere arbejdsmarkedsudvalget.

Så ville jeg ikke have gjort så meget ud af hr. Freddy Madsens indlæg – for det vedrørte ikke så meget lovforslaget – hvis ikke jeg alligevel havde været heroppe. Men hr. Freddy Madsen fandt anledning til en bemærkning om, at den overenskomstlovgivning, der blev gennemført af et flertal her i folketinget for ganske nylig, gav udtryk for, hvor nært forbundet regeringen og folketingets flertal var med Dansk Arbejdsgiverforening. Det var da en interessant oplysning, for den svarer ikke til Dansk Arbejdsgiverforenings officielle stillingtagen. Jeg må derfor konstatere, at hr. Freddy Madsen har en nærmere og mere intim kontakt til Dansk Arbejdsgiverforening end vi andre.

Ole Henriksen (SF):

Jeg forstår så, at det godt kan tage lang tid med udvalgsarbejdet, for det, jeg står med her, er jo den beretning, som blev afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 11. maj 1973, og i den var der flertal for, at man nedsatte et udvalg til at behandle disse sager. Det har åbenbart taget 2 år at få nedsat udvalget, siden det ikke er kommet i gang for i 1975.

Jeg forstår ikke det problem, som den fg. arbejdsminister rejser her, men det viser da i hvert fald, at der i virkeligheden er tale om slendrian, hvis der er gået 2 år, fra beretningen blev afgivet, til udvalget kom i gang, og så synes jeg jo nok, det kunne være nødvendigt at fremsætte forslaget lidt flere gange, end vi har gjort hidtil.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg erkender, at mine bemærkninger lå lidt på kanten af det gældende lovforslag, og derfor skal jeg også gøre det overordentlig kort og blot sige, at én ting er jo den officielle indstilling, en anden er den indstilling, man har, hvis man vurderer resultatet. Her tror jeg, at arbejdsgiverne er kisteglade.

Socialministeren (Erling Jensen):

Hr. Freddy Madsen bekræfter nu, at hans udtalelser var rent gætterier. Jeg håber ikke, at det i al almindelighed gælder indholdet af

[Socialministeren]

hr. Freddy Madsens indlæg fra denne talerstol.

Så skal jeg lige sige til hr. Ole Henriksen, at det chokerer mig lidt, hvis hr. Ole Henriksen har interesseret sig så lidt for denne sag, at han ikke har interesseret sig for udvalgsarbejdet siden 1973. Jeg har nemlig ret, når jeg siger, at dette udvalg blev nedsat i slutningen af 1975, og at der senere, efter at man har haft nogle møder, er blevet konstateret to så væsentlige forhold med hver deres problemstilling, at man har nedsat to underudvalg. Jeg beder meget gerne arbejdsministeren få en tilbagemelding fra udvalgets formand om, hvornår udvalgsarbejdet kan ventes afsluttet.

Formanden:

Det er også tilladt, siger jeg til hr. Freddy Madsen, at udtale sig om den sag, der er på dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Freddy Madsen (DKP):

Det skal blive meget kort. For at holde mig til lovforslaget vil jeg gerne sige til hr. Melchior, at det, der er sagen her, og som jeg gjorde opmærksom på før, er spørgsmålet, om offentlige institutioner som kommuner – og det var i den forbindelse, jeg også nævnte staten – så skulle være medlemmer af Dansk Arbejdsgiverforening. Det er det, sagen drejer sig om. Det er ikke, om de i visse situationer optræder som arbejdsgivere. Det er der så mange der gør, det gør foreninger også, og det er der mange andre der gør.

Så lige en enkelt bemærkning til socialministeren. Hvis han havde hørt den tale, jeg holdt forgangen dag om dette forlig, så blev det veldokumenteret, hvorfor det var til fordel for arbejdsgiverne. Og hvis jeg skulle føje en enkelt bemærkning til, så har hr. Ellemann-Jensen fra denne talerstol erklæret, at dette var det billigste forlig, arbejdsgiverne nogen sinde havde set. Det er derfor, jeg tror, de er glade, det er ikke rent gætterier.

(Kort bemærkning).

Melchior (CD):

Det skal også ligge inden for lovforslagets emne. Jeg mener, det er relevant, at firmaer, virksomheder, selskaber, organer – hr. Freddy Madsen nævnte foreninger – der optræ-

der som arbejdsgivere, har ret til at slutte sig sammen i organisationer, som udfører et betydeligt arbejde, ikke for at bekæmpe deres ansatte, men for at bringe relevant materiale frem og samarbejde med deres ansatte til helhedens gavn.

Jeg vil også gerne i forlængelse af mit forrige indlæg understrege det, hr. Freddy Madsen selv har nævnt, at staten er jo også arbejdsgiver, in casu regeringen eller finansministeren, og det kunne jo også tænkes, at hr. Freddy Madsen ville gå op her og sige, at finansministeren heller ikke har ment det, han har sagt heroppefra eller under forhandlingerne med de offentligt ansatte. Men hr. Freddy Madsen vil måske også her være i stand til at fortælle, hvad finansminister Heinesen egentlig mente, og hvad han tænker på bag ved sin hjerneskal, men som altså ikke kommer til udtryk. Jeg foretrækker at holde mig til at sige, at også finansministeren som arbejdsgiver har helhedens interesser at varetage og derfor har ret, ja, pligt til at søge sine oplysninger og sin støtte overalt, hvor det er lovmedholdeligt at han kan få det, og CD mener altså, det bør være lovmedholdeligt også i form af medlemskab af Arbejdsgiverforeningen. På den fraværende finansministers vegne har jeg ikke ret til at tale, men så vil jeg på egne vegne sige, at jeg frabeder mig – ligesom det sker vedrørende Arbejdsgiverforeningen – at andre med nogen sikkerhed udtaler sig om, at de mennesker, vi har at gøre med herinde eller andetsteds, slet ikke mener det, de siger. Det vil blive nogle lystige debatter, hvis de skal føres på det grundlag.

(Kort bemærkning).

Ole Henriksen (SF):

Jeg vil gøre hr. Melchior opmærksom på, at det i lovforslaget siges, at man ikke kan være medlem af private arbejdsgiverorganisationer, og så tilføje, at elværkerne jo har deres egen arbejdsgiverorganisation, hvor de sådan set kan dyrke de fælles interesser, som de har. Men det er det, at denne organisation kollektivt er medlem af Dansk Arbejdsgiverforening, som gør, at vi løber ind i problemerne ved hver overenskomst. Det er det, det handler om. Jeg tror nok, at man kan få løst sine problemer, fordi man har fælles interesser og fælles problemer inden for elvær-

[Ole Henriksen]

kerne selv, og det kan godt være en arbejdsgiverorganisation, som fungerer dér. Vi skal bare ikke have det koblet sammen med det private arbejdsmarkeds gøren og laden. Det er det, det handler om.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ophævelse af den kommunale momsfond [af Glistrup (FP) m. fl.],
(Lovforslag nr. L 192. Fremsat 14/3 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Enggaard):

Når kommuner og amtskommuner betaler moms, er det ikke, fordi deres virksomhed i al almindelighed er momsbelagt. Jeg ved godt, at forslagsstillerne ikke har gjort sig skyldige i den misforståelse, men jeg synes, det er vigtigt i denne sammenhæng her at få frem, at kommunerne og amtskommunerne kun betaler moms, når de udfører visse opgaver, som også kunne have været udført af private, og hvor de derfor ville kunne påføre det private erhvervsliv en uretfærdig konkurrence, hvis de var momsfri. Der kan f. eks. være tale om, at kommunerne skal betale moms af deres egne bygge- og anlægsarbejder og den rengøring og vask, de udfører på kommunens institutioner.

I 1977 blev der indbetalt ca. 172 mill. kr. i kommunemoms til statskassen. Af de indbetalte penge udbetales et årligt reguleret grundbeløb til det kommunale momsfond. I år vil der blive udbetalt 41,8 mill. kr. til fon-

det. Momsfondets midler kan ifølge momsloven anvendes til finansiering af uddannelsesvirksomhed og forskning af betydning for amtskommunerne og kommunerne samt i øvrigt til finansiering af fælleskommunale opgaver. Jeg er glad for at se, at forslagsstillerne ikke har rettet begrundet kritik mod de opgaver, som momsfondet har finansieret. Jeg må her som de mere omfattende nævne Kommunekemi og den forskning, der foregår i amtskommunernes og kommunernes forskningsprojekt.

Vi er altså enige om, at fondspengene anvendes til en række gode opgaver. Derfor kan jeg ikke forstå, hvordan forslagsstillerne i næste øjeblik taler om, at fondet er hjemsted for pressionsgrupper, hvem de så end måtte være. Når man ser, hvad midlerne rent faktisk er gået til, er der da intet, der tyder på, at pressionsgrupper skulle have en særlig indflydelse på dette område.

Der er intet fordækt eller skjult ved den måde, fondsmidlerne anvendes på. For det første er det i momsloven udtrykkelig fastsat, hvad midlerne kan bruges til. For det andet fastsætter indenrigsministeren nærmere regler om fondets virksomhed og bestyrelse. De vedtægter, som er optrykt i forslaget, er således her i sidste måned blevet afløst af en bekendtgørelse om momsfondet, nemlig bekendtgørelse nr. 86 af den 13. marts 1979 om det kommunale momsfond.

Bekendtgørelsen svarer i vid udstrækning til de tidligere vedtægter. Det gælder således sammensætningen af bestyrelsen og proceduren for bestyrelsens beslutninger. Herudover indeholder bekendtgørelsen imidlertid en række udtrykkelige regler, som sikrer statslig indsigt i og indflydelse på anvendelse af fondsmidler. Dette er i overensstemmelse med en praksis, der i de senere år har været for, at også staten inddrages i godkendelsen af konkrete dispositioner.

Ifølge bekendtgørelsen skal indenrigsministeren således i hvert enkelt tilfælde godkende, at fondet finansierer fælleskommunale opgaver. Hvis der er tale om fælleskommunale opgaver inden for uddannelsessektoren, skal også undervisningsministeren inddrages i godkendelsen. Hvis fondet ønsker at finansiere forskning, kan det kun ske efter forhandling med forskningsrådene, og forskningen skal i øvrigt foregå efter retningslinjer,